

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЛІСОЗАГОТІВЛІ У ФІЛІЇ «ОХТИРСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

Богомол М.О., гр. 205-23м-03,

Буц І.О., гр. 205-23м-01

Науковий керівник – доктор біологічних наук, професор **Карпець Ю.В.**
Державний біотехнологічний університет

Деревина є основним товаром лісогосподарських підприємств, а показники економічної ефективності лісгоспів значною мірою залежать від ефективності лісозаготівельного виробництва. Лісогосподарська практика заготівлі деревини потребує ретельного планування та суворого дотримання обраних методів. У філії «Охтирське лісове господарство» постійно приділяється значна увага питанню раціоналізації проведення лісозаготівлі та комплексного використання заготовленої деревини.

У зв'язку з викладеним метою роботи був аналіз умов, обсягів, ефективності та шляхів раціоналізації лісозаготівлі у філії «Охтирське лісове господарство» ДП «Ліси України»

В структурі лісового фонду філії «Охтирське ЛГ» велику частку становлять захисні ліси та ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення. Але експлуатаційні ліси займають понад 10 тис.га або ж понад 40% площі лісгоспу, що добре сприяє розвитку лісового господарства та лісозаготівлі в цілому.

Основною головною породою є дуб звичайний – понад 60%, що позитивно впливає на економічні показники лісгоспу завдяки високим цінам на дубову деревину в круглому вигляді і у формі пиломатеріалів. В лісгоспі переважають середньовікові насадження – понад 40%. При цьому співвідношення між групами порід суттєво не змінювалося за останній ревізійний період.

Стан механізації процесу лісозаготівлі задовільний, але частина заготівельних робіт виконується найманими бригадами – приблизно 30%. У лісгоспі наявні 27 тракторів та 18 лісовозних автомобілів. Велика кількість трелювальних тракторів і вантажних автомобілів має вік більше 10 років (9 та 15 одиниць відповідно), але поступове оновлення проходить щорічно. Стан тракторів і вантажних автомобілів хороший. Простої з технічних причин у 2022 р. для тракторів і вантажних автомобілів становило лише 9,3 % та 16,0 % від можливого робочого часу.

Удосконалення схем технологічного процесу лісозаготівельних робіт у філії «Охтирське лісове господарство» в останні роки проводиться поступово завдяки підвищеній увазі до процесів лісозаготівельної логістики. Зокрема в останнє десятиріччя були придбані для всіх тракторів трелювальні гідрозахвати. Також за останній період поступово

закуплялися гідроманіпулятори для лісовозів та причепів-сортиментовозів і зараз більшість лісовозних автомобілів обладнані гідроманіпуляторами. Це значно поліпшило логістичні операції в лісгоспі.

Крім того, частина тракторів обладнана потужними трелювальними лебідками, які використовуються при трелюванні на ділянках зі значним ухилом, у перезволожених місцях, при підготовчих роботах для звалювання небезпечних дерев і т.п. Це також значно полегшує переміщувальні операції при лісозаготівлі.

Основні сортименти, які заготовлюються в лісгоспі – це круглі лісоматеріали, деревина непромислового та промислового використання. В 2021 р. в лісах лісгоспу в цілому було заготовлено 59 тис. кбм ліквідної деревини. В 2022 р., не зважаючи на бойові дії безпосередньо в лісах лісгоспу та зупинку роботи на деякий час, обсяги лісозаготівлі не мали великого зниження. Так, було заготовлено понад 55 тис. кбм ліквідної деревини. У 2022 році незначне зниження використання круглих лісоматеріалів було порівняно з 2021 роком, в тому числі за рахунок реалізації на експорт. За обсягами використання круглих лісоматеріалів абсолютно переважаючу частину становила реалізація на внутрішній ринок – понад 90%. Значний вплив на заготівлю і використання деревини в лісгоспі на деякий період склала збройна агресія 2022 року, але наявні технологічні залишки та розташування підприємства дозволили йому зберегти рентабельність, сплачувати податки та швидко відновити роботу після відступу російських окупантів.

Значна увага до процесу лісозаготівлі та до інших видів діяльності відбивається на господарсько-економічних показниках лісгоспу в цілому. Завдяки цьому лісгосп має хороші основні результати економічної діяльності за останні роки. Крім того, у 2021 і 2022 відбулося помітне підвищення цін на круглі лісоматеріали та пиломатеріали. Так, у 2022 році чистий дохід досягнув понад 163 млн. грн.. При цьому чистий прибуток у 2022 році зріс до більше 21 млн. грн. Рентабельність лісгоспу за ці роки також підвищувалася та була понад 13% у 2022 році.

Таким чином, у роботі здійснений аналіз технологій та ефективності лісозаготівлі в умовах філії «Охтирське ЛГ». Показані виробничі фактори, які сприяють ефективності проведення лісозаготівельних робіт та філії в цілому. Зокрема, до таких факторів відносяться характеристики лісосировинної бази, показники механізації лісозаготівлі, обсяги переробки деревини та підвищена увага до удосконалення матеріально-технічної бази і технологій заготівлі деревини. Наголошено, що завдяки сприятливих умовам та вжитим заходам філія «Охтирське ЛГ» має хороші господарсько-економічні показники та має змогу удосконалювати матеріальну базу та технології лісозаготівлі власними силами.